

Levél Kassáról

Tisztelt Nyíregyházi Zsidó Hitközség!
Tisztelt Tagok!

Az Ester Polgári Társulás és a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége közös projektet készített: „Itt vagyunk”. Ennek a programnak a részeként 2019. június 27-én Kassáról 14 nő látogatta meg a zsidó közösséget Nyíregyházán.

Még egyszer szeretnénk köszönetet mondani Önöknek a szép fogadtatásért Nyíregyházán. Lehetőségünk volt látni és megismerni a közösség életét a mában és a múltban. Megismerhettük történetüket, amely hasonló a kassaiakéval. Csodáljuk, hogy milyen rendezetten működik a hitélet, és kicsit irigyeljük is a kóser éttermüket, ahol megkóstolhattuk a finom ételeket. Az ízletes, házias ebéd, jellegzetes, különleges, kóser ízével marha- és csirkehúsból a mi volt kassai kóser éttermünkre emlékeztetett.

Figyelemre méltó volt Kertész Gábor úr szakszerű magyarázata a zsinagóga történetéről, amelyet meglátogattunk. Köszönjük a Nyíregyházi Zsidó Hitközség elnökének, Färber György úrnak a látogatás megszervezésében nyújtott nagy segítségét. Segítségével meglátogattuk a tokaji zsinagógát is, ahol csodálatos vezetőkkel találkoztunk: Glück Gábor úrral és György Miklós úrral.

Láttuk a zsinagógát és a kis imaházat, ahol a mai napig tartják az istentiszteleteket, és megismerhettük a tokaji zsidó közösség történetét.

Még egyszer köszönet mindenért, az ízletes ebédért és a jégkrémért, ami kellemes meglepetés volt számunkra.

Remélem, hamarosan láthatjuk egymást nálunk, Kassán!

Mindannyiunk nevében,
Marta Györiová

A kassai vendégeinkkel

Együtt a „papok padján”

Nem valószínű, hogy van még egy város Magyarországon, mely a vallási toleranciának olyan különleges jelképét mondhatja magáénak, mint amilyen Nyíregyházán a „papok padja”. Talán el is felejtettük volna már a rég eltűnt fapadot, ha Krúdy Gyula, a város nagy szülötte egyik írásában meg nem örökíti, s az író születésének 133. évfordulóján, 2011 októberében újra el nem helyezik a Kosuth téren az egykori pad hasonmását.¹ Krúdy így írt róla 1924-ben:²

„De hát a papok nem hiába üldögéltek nyári alkonyatokon a régi katolikus plébánia előtt egy kulccsal elzárható zöld padon. (Nehogy mindenféle oda nem való ember is letelepedjen a padra.) Itt ült Verzár István, a plébános, mellette Bartholomidesz János, a lutheránus esperes, Lukács Ödön, a kálvinisták papja, valamint Fekete István, a görögkatolikusok esperese. (Ha a zsidó rabbinus történetesen arra járt, helyet szorítottak neki is a padon.) Erről a zöldre festett, kulcsos padocskáról számítandó az új, a mai Nyíregyháza megszületése.”

Krúdy a város négy keresztény egyházának papját név szerint említi írásában, ám a zsidó rabbit nem nevezi meg. Ez lehet a magyarázata annak, hogy az utókor Nyíregyháza leghíresebb rabbijával, dr. Bernstein Bélával kezdte azonosítani a Krúdy által meg nem nevezett „zsidó rabbinus”-t. Bernstein főrabbi személyiségét, szellemiségét ismerve hihető is lenne, hogy ő ült le a keresztény paptársai mellé egy-egy délutáni beszélgetésre, ez azonban az említett papokkal mégsem történhetett meg. Bernstein Béla ugyanis 1909-ben került Szombathelyről Nyíregyházára, s ekkor már nem élt egyik megnevezett egyházi személy sem. Lukács Ödön 1896-ban, Bartholomidesz János 1900-ban, Verzár István 1903-ban, Fekete István pedig 1905-ben hunyt el.³

Az a bizonyos zsidó rabbi pedig, akinek helyet szorítottak e jeles férfiak a főtéri padon, Friedmann Károly lehetett, aki 40 évi nyíregyházi szolgálat után 1905. december 24-én halt meg 75 éves korában.⁴ Vagy lehetett akár Friedmann Ignác is, akit, miután a hitközség status quo és ortodox irányzatra vált szét, 1878-ban az ortodoxok választottak meg rabbijuknak. Ő 1895-ben halt meg. Sajnos Friedmann Károly csak törve beszélt magyarul, ezért a status quo hitközség 1905 januárjától dr. Silberfeld Jakabot megválasztotta a magyar hitszónoki állásra. (Előtte ezt a feladatot 1899–1904-ig – mint iskolaigazgató és vallástanár – Kelemen Adolf látta el.)⁵ Silberfeld 1907 októberéig tevékenykedett Nyíregyházán,⁶ majd 1909 áprilisában megérkezett az akkor már országos hírnevű örvendő tudós főrabbi, dr. Bernstein Béla.

Ő és akkori keresztény paptársai folytatták és kiteljesítették azt a szép hagyományt, melyet elődeik elkezdtek. A pad ugyan már nem volt ott a főtéren, de a nyíregyházi felekezetek mintaszerű egymás mellett élése, az egyházak közötti harmónia még sokáig követendő példaként állt más városok előtt is...

Urbán Terézia (A fotót a szerző készítette.)

¹ <https://szon.hu/helyi-kozelet/ujra-all-a-krudy-altal-is-megorokitett-papok-padja-nyiregyhazan-2464894/>

² A nyíregyházi ember. <http://mek.oszk.hu/00700/00758/html/#1.4>

³ Nyírvidék, 1896. márc. 8. 1., 1900. febr. 18. 4., 1903. jún. 7. 3., 1905. máj. 21. 4.

⁴ Nyírvidék, 1905. dec. 31. 5.

⁵ Riczu Zoltán: Zsidó épületek és emlékek Nyíregyházán. Jóna András Múzeum kiadványai 34. kötet. 1992, Nyíregyháza. 36., 40–41., 46.

⁶ Silberfeld Jakab: Harsonazengés II. Felolvasások, beszédek imák. Békéscsaba, 1928. 10–49.